

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра всесвітньої історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖІЛЬЦОВ

«   » 2023р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Виробнича (науково-дослідна)

спеціальності: **032 Історія та археологія**

рівня вищої освіти: **другого (магістерського)**

освітньої програми: **032.00.01 Історія**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136654
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0989/23
« » _____ (прізвище, по батьку)
« » _____ 2023 р.

Київ-2023

Розробники:

Надтока Геннадій Михайлович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри всесвітньої історії

Горпинченко Інна Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії

Викладачі:

Надтока Геннадій Михайлович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри всесвітньої історії

Горпинченко Інна Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії

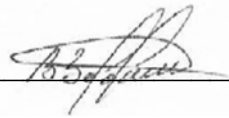
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії
Протокол №1 від 28 серпня 2023 року

Завідувач кафедри Ігор СРІБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 032.00.01 Історія
28.08.2023 р.

Гарант освітньої програми Анна ГЕДЬО

Робочу програму перевірено
28.08.2023 р.

Заступник декана Віталій ЗАВАДСЬКИЙ

Пролонговано:

на 20_/20_ н. р. _____ (_____), «__»__20__р., протокол №__.

на 20_/20_ н. р. _____ (_____), «__»__20__р., протокол №__.

на 20_/20_ н. р. _____ (_____), «__»__20__р., протокол №__.

на 20_/20_ н. р. _____ (_____), «__»__20__р., протокол №__.

1. Опис науково-дослідної практики.

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання
	денна
Вид практики	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / тижнів	9/6
Курс	2
Семестр	4
Кількість змістових компонентів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	9
Обсяг годин:	270
Тривалість (у тижнях)	6
Форма семестрового контролю	Залік

2. База практики

Державна установа «Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України»
Місто Київ, вул. Леонтовича, буд. 5.

3. Загальні компетентності науково-дослідної практики.

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології.

ЗК 01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 02. Здатність працювати автономно.

ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою усно, так і письмово.

ЗК 07 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01 Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.

СК 02 Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.

СК 03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

СК 04 Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

СК 05 Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти.

СК 06 Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.

СК 09 Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології

СК 10 Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

4. Результати проходження практики відповідно до компетентностей.

ПР 01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.

ПР 02. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.

ПР 03. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів.

ПР 05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПР 07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
 ПР 10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.

5. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
1. Ознайомчий етап практики	
1) Установча конференція	5
2) Ознайомлення з базою практики	5
Разом	10
2. Етап практичної роботи	
1) Ознайомлення з науково-дослідною роботою Державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН України»	50
2) Оволодіння методикою наукових досліджень	65
3) Засвоєння методики роботи в бібліотеці	65
4) Оволодіння методикою систематизації наукових матеріалів	55
Разом	235
3. Звітний етап практики	
1) Оформлення документації практики	20
2) Презентація результатів практики на звітній конференції	5
Разом	25
Усього годин	270

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

Змістовий модуль I

Ознайомчий етап практики

1. Установча конференція:

- ознайомлення з програмою практики;
- знайомство з керівниками практики;
- отримання методичних рекомендацій та індивідуальних завдань.

2. Ознайомлення з базою практики:

- відвідування Державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН України»;
- ознайомлення з функціональними завданнями Інституту, його структурою;
- відвідування бібліотеки та архіву Інституту;
- інструктаж стосовно правил поведінки під час проведення наукових досліджень.

Змістовий модуль II

Етап практичної роботи

3. Ознайомлення з науково-дослідною роботою Державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН України»:

- знайомство з організацією наукових досліджень одного з відділів Державної установи «Інститут всесвітньої історії НАН України»;
- відвідування засідання відділу;
- відвідування одного з наукових заходів Інституту (наукової конференції, захисту дисертації, засідання вченої ради тощо).

4. Оволодіння методикою наукових досліджень:

- робота з фондами архіву та бібліотеки «Інституту всесвітньої історії НАН України».
- виконання наукової роботи в контексті обраної теми магістерської роботи (написання тез до наукової конференції);
- робота з архівними справами та науковою літературою;
- систематизація зібраного матеріалу.

5. Засвоєння методики роботи в бібліотеці:

- апробація методів пошукової роботи з каталогами;
- робота у відділі нових надходжень, бібліографічно-довідковому відділі.

6. Оволодіння методикою систематизації наукових матеріалів:

- систематизація матеріалів опрацьованих бібліотечних фондів;
- систематизація матеріалів опрацьованих архівних фондів.

Змістовий модуль III

Звітний етап практики

7. Підготовка та оформлення звітної документації за результатами практики:

- оформлення щоденника науково-дослідної практики;
- складання звіту про проходження науково-дослідної практики;
- написання тез до наукової конференції.

8. Презентація результатів практики на звітній конференції:

- доповідь студентів-практикантів на підсумковій звітній конференції з науковими матеріалами в контексті обраної теми магістерської роботи;
- захист матеріалів (тез), підготовлених до наукової конференції.

6.2. Завдання для самостійної роботи для студентів

Самостійно опрацювати джерела та літературу:

1. Приклади оформлення бібліографічного списку:
<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravylaofomlennyaspyskuvykorystanyhdzherel.pdf>
2. Ковальський М. П. Основи науково-дослідницької та самостійної роботи студентів :
Метод. посіб. Острого: Національний університет «Острозька академія», 2002. 88 с.
3. Наказ МОН України від 12.01.2017 р. № 40. Про затвердження вимог до оформлення дисертації: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>

6.3 Обов'язки студентів під час проходження практики.

Студенти–практиканти зобов'язані:

- до початку практики одержати консультацію керівника практики від Університету щодо оформлення необхідних документів (під час установчої конференції з практики або в індивідуальному порядку);
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії бібліотечної установи;
- своєчасно прибути на базу практики, дотримуватися встановленого розпорядку практичних занять;
- у повному обсязі виконати всі завдання програми практики, вести облік проведеної роботи у щоденнику проходження практики;
- своєчасно оформити звітну документацію з практики з дотриманням усіх вимог і стандартів, скласти залік з практики;
- проходити практику відповідно до строків, визначених у наказі по університету.

Зміна терміну проходження практики через поважні обставини, що підтверджені документально, проводиться за розпорядженням першого проректора університету на підставі заяви на його ім'я з погодженням завідувача кафедри, декана та керівника з виробничих практик університету.

Студенти-практиканти несуть повну відповідальність за виконання робочої програми практики. Студент, який не виконав у повному обсязі робочу програму практики або отримав негативну залікову оцінку з практики, відраховується з університету.

У разі невиконання повного обсягу програми практики з поважної причини студент за поданням його заяви на ім'я ректора університету та відповідних документів залишається на повторний курс навчання.

Староста групи практикантів на базі практики складає розклад зайнятості практикантів на кожний день наступного тижня практики, доводить його до відома групового керівника практики, повідомляє студентів-практикантів про колективні консультації, виконує доручення керівників практики.

6.4. Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики.

Груповий керівник практики від Університету:

- бере участь у підготовці та проведенні установчої конференції для ознайомлення студентів з порядком і вимогами до проходження практики, технікою безпеки, графіком роботи, звітною документацією;
- знайомить керівників від бази практики з програмою практики й обов'язками, які покладаються на них;
- розподіляє разом з керівником від бази практики студентів на робочих місцях;
- контролює виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку, контролює ведення керівником від бази практики обліку відвідування студентами практики;
- забезпечує постійне керівництво та контроль за виконанням програми практики кожним студентом;
- надає необхідні консультації студентам щодо виконання завдань практики;

- періодично інформує заступника декана факультету з практики, завідувача кафедри, керівника практик університету про хід практики, вирішує з ними поточні питання;

- підводить підсумки практики, оцінює роботу кожного студента та складає звіт про підсумки проведеної практики;

- приймає диференційований залік з архівної практики.

Керівник практики від бази практики:

- створює необхідні умови для виконання студентами програми практики, не дозволяє залучення студентів до роботи, що не відповідає програмі практики;

- проводить обов'язкові інструктажі з охорони праці і техніки безпеки;

- дотримується календарних графіків проходження практики студентами;

- контролює дотримання практикантами виробничої дисципліни; забезпечує облік відвідування практики студентами, про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку тощо повідомляє навчальний заклад;

- проводить облік та оцінювання виконаної кожним студентом роботи, після завершення практики характеризує роботу кожного студента, на запрошення кафедри бере участь у підсумковій конференції.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види робіт/діяльності студента	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
		За одиницю	кількість	Максимальна кількість балів
Участь в установчій конференції		5	1	10
Участь в підсумковій звітній конференції		5	1	10
Оформлення звітної документації	Звіт, щоденник	10	1	20
Науково-дослідні матеріали	Науково-дослідні матеріали (тези до наукової конференції)	25	1	30
Презентація досягнень в науково-дослідній роботі під час практики	Презентація	30	1	30
		Разом:		100
Максимальна кількість балів: 100				

7.2. Перелік звітної документації

Студент-практикант під час проходження науково-дослідної практики повинен вести *щоденник*, в якому мають бути зафіксовані:

- відомості про базу практики;
- відомості про керівників практики;
- відомості про терміни практики;
- розпорядок роботи;
- стислі щоденні відомості про виконані роботи та їхні результати, що мають супроводжуватися ілюстративними матеріалами (замальовками, фотографіями тощо).

7.3. Вимоги до звіту про практику

Для підсумкової звітної конференції студент-практикант готує *звіт про проходження науково-дослідної практики*, в котрому має міститися інформація щодо обсягу і змісту робіт, виконаних впродовж практики, набуті знання, уміння та навички. До звіту додаються ілюстративні матеріали.

Щоденник і звіт студент-практикант повинен передати по закінченні підсумкової звітної конференції керівнику практики від Університету в окремій папці для подальшого зберігання.

7.4. Система контролю та критерії оцінювання

Контроль за проходженням практики здійснюється у декількох напрямках:

- регулярна фіксація наявності студентів на базі практики у «Відомості обліку відвідування практики студентами»;
- ведення студентом щоденника, де записуються види і назви виконаних на кожному занятті практичних робіт, подається коротка характеристика їх змісту;
- регулярне оцінювання виконаних студентом конкретних завдань керівниками від бази практики;
- позитивне підсумкове оцінювання роботи студентів передбачає наявність оцінок за кожний змістовний модуль, а оцінка за модуль виставляється на підставі оцінок за окремі види робіт, виконаних студентом.

Наприкінці практики кожен студент звітується про результати науково – дослідної практики. Форма навчальної звітності - оцінка за 100-бальною системою.

Наведені нижче критерії відображають засадничі вимоги, необхідні для приведення отриманих результатів у відповідність до очікуваних. Указана в дужках кількість балів є максимальною за цей критерій оцінювання й може бути нижчою (до "0" у випадку повної невідповідності вимогам

Критерії оцінювання

Оцінка практики складається з 3-х складових - змісту звітної документації (щоденник, звіт), характеристики (оцінки керівника від бази практики), оцінки захисту практики. Оцінка заноситься в залікову відомість і книжку студента.

Результати практики оцінюються за 100-бальною шкалою. Підсумкова оцінка визначається, виходячи з кількості набраних балів і їхніх ваг, що наведені у таблиці.

№ з/п	Види робіт	Максимальна кількість балів
1	Участь в установчій конференції	10
2	Участь в підсумковій звітній конференції	10
3	Оформлення звітної документації	20
4	Науково-дослідні матеріали	30
5	Презентація досягнень в науково-дослідній роботі під час практики	30
	Разом	100

7.5 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	(90-100)	Студент виконав всі завдання практики в повному обсязі, виявив вміння застосовувати і творчо використовувати здобуті теоретичні знання для практичної роботи в науково-дослідній сфері; продемонстрував відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	(83-89)	Студент показав достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового знання матеріалу і виконав практичну роботу без суттєвих (грубих) помилок.
C	(74-81)	Студент в цілому виявив добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок. Виконав завдання правильно, але недостатньо повно та мав незначні ускладнення при доборі фактів.
D	(64-73)	Студент показав посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків; студент порушує логіку викладу, аргументація слабка, є суттєві помилки в знаннях фактичного матеріалу та висновках. Проте загальний рівень достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	(60-63)	Студент продемонстрував мінімально можливий (допустимий) рівень знань та умінь.
Fx	(35-59)	Студент не виконав завдання. Наявний рівень знань - незадовільний з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	(1-34)	Студент не працював на базі практики, що не дозволяє виявити рівень його знань, умінь та навичок.

8. Список рекомендованої літератури

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень. К. : АБУ, 2002. 480 с.
2. Довідник здобувача наукового ступеня. Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації / За ред. Р. В. Бойка. К., 2003. 72 с.
3. Ковальський М. П. Основи науково-дослідницької та самостійної роботи студентів : Метод. посіб. Острог: Національний університет «Острозька академія», 2002. 88 с.
4. Кузьмін О.С. Історичний процес: теорія та методологія дослідження. Житомир, 2003.
5. Кульчицький С.В. Методологія і методика наукового дослідження: Матеріали до нормативного курсу. К., 2003.
6. Наказ МОН України від 12.01.2017 р. № 40. Про затвердження вимог до оформлення дисертації: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
7. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів. К., 2010. 352 с.
8. Приклади оформлення бібліографічного списку: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravylooformlennyaspyskuvykorystanyhdzherel.pdf>
9. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник. К., 2003. 116 с.
10. Тельвак В. Історіософія та методологія історії: Конспект лекцій. Дрогобич, 1999.
11. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства: навч. посіб.. К. : Кондор, 2004. 216 с.
12. Шейко, В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. К. : Знання, 2006. 307 с.
13. Popper K. Conjectures and refutations. The Growth of scientific knowledge. N. Y. 1962. 532 p.

*Зразок титульного аркуша папки
з матеріалами про проходження науково-дослідної практики*

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра всесвітньої історії

**Документація
Виробничої (науково-дослідної) практики**

Студента _____
(ПІБ)

Група _____

_____ семестр

Київ _____р.

Зразок титульного аркуша щоденника практики

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра всесвітньої історії

Щоденник

виробничої (науково-дослідної) практики

Студента _____
(ПІБ)

Група _____

_____ семестр

Київ ____р.

Зразок другої сторінки щоденника практики

База практики: _____
(повна назва, адреса, телефон)

Керівники практики від Університету: _____
(ПІБ, посада)

Керівники бази практики: _____
(ПІБ, посада)

Термін практики: _____

Розпорядок роботи: _____

Зразок третьої та наступних сторінок щоденника практики

Дата	Зміст роботи	Примітки

Зразок оформлення звіту

ЗВІТ

про проходження виробничої (науково-дослідної) практики,

що проводилася з « ___ » _____ по « ___ » _____ 20__ р.

на базі _____

(зазначається повна назва бази практики)

під керівництвом _____

(ПІБ усіх керівників практики)

Студента _____

(ПІБ)

Групи _____

Дата

Підпис студента